

ЛІТАРАТУРА І МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАДЛЕННЯ СІОУЗА ПІСЬМЕНІКАЎ БССР

№ 10 (1129)

Субота, 2 лютага 1957 года

Цана 40 кап.

Сямімільныя крокі Радзімы

Бадай нішто так не гаворыць ланкіна і пераканана, як дзіцьмі. Год таму назад на гістарычным XX з'ездзе Комуністычнай партыі Савецкага Саюза былі абмеркаваны і зацверджаны Дзяржаўны план шостага п'ятигадоваму плану развіцця народнай гаспадаркі СССР на 1956—1960 гады. Тады мы чыталі велічымі лічбамі нашчага росту, нашага ўзросту і настойлівага руху ў вясёлую і радасную ланку камунізму, і бадай не было чалавека, у якога-б не блаславілі ад захаплення і шчаслівай будучыняй народа-творцы. Мы працярбавалі сваёй гераічнай працай шырокае шляхі, на якіх ідзе ўжо амаль мільярд людзей зноўна шара і на якіх, безумоўна, пойдзе ўсё чалавецтва, бо няма іншых шляхоў, іншых дарог да шчасця, апроч тых, якія скіраваны ў камунізм.

Прашодзіць толькі адзін год шостага п'ятигодкі. Чытаючы паведамленне Цэнтральнага Статстычнага ўпраўлення пры Саветзе Міністраў СССР аб выніках выканання дзяржаўнага плана развіцця народнай гаспадаркі СССР у 1956 годзе, кітары з нас бачыць, як ажыццяўляюцца гістарычныя рашэнні дваццатага з'езду КПСС.

Комуністычная партыя, верна ланкіна і зацверджана, робіць усё для таго, каб у эканамічных адносінах наша краіна стала на трымаць гурце дзякай майё індустрыі, без якой немагчыма забяспечыць магутны росквіт вытворчасці сіла народа, яго эканамічнае незалежнасць, росквіт яго матэрыяльным і духоўным сіла. І вось мы чытаем: «Вадава прамушчых прамысловасці СССР вырастае ў 1956 годзе ў параўнанні з 1955 годам амаль на 11 працэнтаў. Вытворчасць сродкаў вытворчасці (група «А») павялічылася, паводле паліграфічных дадзеных, на 11,4 працэнта і вытворчасць праметаў спажывання (група «Б») — на 9,4 працэнта. Што-ж азначае гэта для савецкага народа гэтыя лічбы? А вось што: наша пераважная п'ятка прамысловасці вядзе за сабой усё развіццё гаспадаркі, бо толькі та краіна можа быць магутнай і незалежнай, у якой на базе пераважнасці развіцця дзякай прамысловасці, наспянага тэхнічнага прарграсу і павышанага прадукцыйнасці працы забяспечана дзякай магутны рост усёй галівы народнай гаспадаркі, ажыццяўляюцца круты ўздым сельскагаспадарчай вытворчасці і на гэтай аснове павышаюцца матэрыяльным дабрабыт і культурны ўзровень народа.

План першага года шостага п'ятигодкі па вытворчасці валавоў прадукцыі і п'ятка па прамысловасці перавышаны. І мы гэта адчуваем, кожны з нас гэта бачыць штодзень. Нават калі далёка не хадзіць — на Поўнач, на Далёкі Усход, у вадзікія індустрыяльныя цэнтры, на гіганцкія будылі энергетычных прадпрыемстваў — усюды, у кожным кутку — у сваім горадзе, у сваім калгасе, на сваім прадпрыемстве мы адчуваем сямімільныя крокі любімай Радзімы. Воськнем нашу родную рэспубліку, яе сталіцу, яе гарады і вёскі. Прайдземся па вуліцах. На кожным кроку можна заўважыць тым перамены, якія нас не толькі год, а нават месяц, больш таго — дзень. Мы прымыкалі захапленні, нават хваляцца новымі будылімі і праспектамі Мінска. Яны светлыя, сонечна-прачыстыя, як само наша жыццё. А хіба-ж яны былі-б такімі, хіба-ж яны гэтага хутка выраста, калі-б не працтыі выканання і перавышання нашых п'ятигодных планаў? Хіба-ж мы мелі такіх гігантаў індустрыяльнага Мінска, як нашы праслаўленыя на ўсё краі-

ну, ды і далёка за яе межамі — у Кітаі і ў Індыі, у краінах народнай дэмакратыі, — аўтаматныя і трактарныя заводы? Люба нам чытаць газетныя паведамленні пра тое, што мінскія самалёты даламагань уцямілі ў Ангару і прымушчылі яе працаваць на карысць чалавека. Не ведаю, як хто, але калі я чытаю паведамленні, што нашы самалёты палізалі сябе магутнымі і вынослымі на будове плацін, якія перагароджваюць Волгу, Амур, Каму, Нёман і шмат іншых малых і вадзікіх рэк, дык на сэрцы робіцца добра-добра. Здаецца, што гэта шішадца, паведамляюцца пра майго земляка, сваяка, брата.

Надочны мне давацца чужыя радзімы вытупленне старшынні маладзёскага калгаса, які гаварыў пра нашы мінскія трактары «Беларусь». І слухаў, і душа мая поўнілася радасцю, бо добры сабра маладзёжнікі выкаваў падзяку майё рэспубліцы, майму народу, а значыць і мне. І адволь, з Мінска, мне бачыцца за дзякай сонцам маладзёскай палі ў вяселі вінаградных лоз, у руці шпаніцы, у густой асені садоў. А наш прадавіты, па выначак жывым і ўшчыны трактар «Беларусь» руліва працуе для шчасця братаў.

Мы хутка прывыкаем да ўсяго новага. Да добрага-ж лёгка прывыкаем. І часам не ўздзем грандыёзнасці яго. А воськнем такі просты прыклад: у першым годзе шостага п'ятигодкі ў прах нашага аўтаматнага заводу спрактаны і хутка будзе асвоены самалёты, які зможна перавозіць сорак тон грузаў. Дарэчы, гэты мінскі славіць гарбарнікі і рознай прамысловай дэмакратыі. На адзін такі самалёты, які хутка выйдзе з праху заводу, было-б паграціць з усёй рудой і нерухомай маёмасцю цэлаю дарэвалюцыйную гарбарню.

Прайдзем па вуліцах і праспектах Мінска, зірнем на ўсю нашу рэспубліку. Вось шырокі і прасторны Доўгабродскі праспект. Ён як шумявае рака, уліваецца патокам людзей і машын у шырокае рачышча трактарнага і аўтаматнага заводу. Яшчэ надалей на ім былі відны прагмы — гэта прагмы ўкраіны Мінска. А цяпер на тых прагмах і вокан не акіне заводскіх карнусаў. Устапуноў у строй завод аўтаматных ліній, прадукцыя якога будзе дэмакратыя для тэхнікі камуністычнага грамадства, завод запасных дэталяў і дэкаці іншых малых і вадзікіх прадпрыемстваў.

На момант пераісся ў думках на май Палесся. Яшчэ надалей на вадзічкіх бадастах раслі чэмыкі хмызнякі, пахолаха чалавека амаль непрыходна дрыгва. А зірніце сёння: неважымі раней нікому Шапіцікі сталі цэлым горадам. На дарогах снуць аўтаматныя, на балоты прышлі будзёзеры, экскаватары, скрперы, паўгёмныя волаты-краны. Ужо выразна абначыліся абрысы вадзічкіх электрастанцыяў, якія праэ год-два азорыць святлом былую палескую глухань. Яна дзець сілу заводам і фабрыкам Гомеля, Рэчыцы, Мазыра, яна будзе рухачь сотні тысяч электраматараў у калгасях майго роднага Палесся. Вось яны, тым спілны працтыі, аб якіх паведамляе Цэнтральнае Статстычнае ўпраўленне. Яны — плыць і кроў нашага жыцця, яны — сіла, якая рушыць гэтае жыццё наперад, яны — матэрыяльнае ўвасабленне вадзікіх ідэй камунізма.

Надалей мы развалілі весты аб унагарожанні рэспублікі і абласцей ордэмамі за найважым за ўсё гады ўздым сельскай гаспадаркі. Кіраўнікі партыі і ўрада ўрачы на месцах гэтыя высокі ўзнагароды.

Партыя і ўрад забяспечылі круты ўздым сельскай гаспадаркі, дабіліся буйных поспехаў у развіцці сельскагаспадарчай вытворчасці. Пасейныя плошчы ў параўнанні з 1953 годам павялічыліся на 38 мільянаў гектараў. Вадавы збор збожжа ў мільёнах тон павялічыўся ў параўнанні з 1955 годам на 20 працэнтаў і быў намнога вышэйшым за штогодні ўраджай, які збірала краіна за ўсё сваё гісторыю. Не ведала наша краіна ніколі ашч і гэтага высокага збору бульбы, цукровых буркаў, баваўны. У калгасях вытворчасць малака павялічылася ў параўнанні з мінулым годам на 32 працэнта, а за апошнія тры гады — амаль у два разы, значна выраста вытворчасць сала, мяса, масла і іншых прадуктаў жывёлагадоўлі. Дасягнута ўсё гэта дзякай таму, што наша цяжка прамысловасць забяспечыла сельскую гаспадарку пераважнымі машынамі, а Комуністычная партыя паліцавала аб падборы і выхаванні стойкіх, разумных кадраў для нашай сельскай гаспадаркі.

У сёмым раздзеле паведамлення Цэнтральнага Статстычнага ўпраўлення гаворыцца: «Гандаль Савецкага Саюза з заружбенымі краінамі прадавіваў разшырацца. Знешнегандлёвы абарот СССР ў параўнанні з 1955 годам павялічыўся на 9 працэнтаў. Расшыраўся гандаль з краінамі народнай дэмакратыі, а таксама з радам краін Заходняй Еўропы, Балтыка Усходу і Паўднёва-Усходняй Азіі». Калі я чытаю гэты пункт, мне прышло на памяць, як надалей на адзін з буржуазных палітыкаў істарычна крычыў на ўсё свет аб паргзе новай небяспечкі з боку Савецкага Саюза ўсяма «свабоднаму свету». І чым-жа, думаче, «свабоднаму свету»? Можна вадароднай ці атамнай бомбай? Не! Вольш, чым вадароднай і атамнай бомбай. Савецкі Савец «свабоднаму свету» пранікнем сваіх тавараў у Азію, Афрыку, у Заходнюю Еўропу. Дрыжыць історыя з Захаду, бо ведае, што прыходзіць канец каланіяльнаму панаванню, што настала доўгачаканая эпоха, калі простыя людзі ўсё свету ўбачылі ў нашай краіне прыклад, які іх кліча, вядзе ў лепшую будучыню. І гэту будучыню забяспечыма мы, забяспечваюць вадзікі народны Кітай і ўсё Краіны, народы якіх сталі пад сцяг сацыялізма.

Яшчэ некалькі год назад заправілі камітэтычнага свету гаварылі, што ў нас нічога не выйдзе. А сёння яны бачыць нашы магутнасці. Сёння мы гаворым на ўсё свет: выйшла! Наша ўдала! Наша ўдала ва ўсім — у тым, што мы забяспечылі нечуваны ішч ў гісторыі чалавецтва прамысловы ўздым, у тым, што кітнее наша калектыўная сацыялістычная сельска гаспадарка, у тым, што наша самая пераважная, самая высокая па сваіх імкненнях, па сваіх гуманістычных ідэй сацыялістычна культуры пранікае ў сьвядомасць усіх сумленных людзей свету.

Сямімільныя крокі ідзе наша сацыялістычная Радзіма дарогай камунізма. Гулка аддаюцца яе магутныя крокі на ўсім безым свеце. Яны радуюць, гучаць, як музыка, для ўсіх простых, сумленных людзей свету. Яны прыводзяць у шаленства тых, хто чапляецца за збудзеныя загарожы аджываючага свой век капіталізма. Ён шалее, ён баіцца, што ад гулы сямімільныя крокі сацыялізма ў яго палюваецца барабанымі перапонкі, і ён замахваецца вадароднымі і атамнымі бомбай. Але мы ім не баімся. Мы ўзнаілі ішч на адну прыступку вышэй, з якой яшчэ выражней відаць небяспечна прамыныя дэкаці камунізма.

Раман САБАЛЕНКА

Провады на пенсію

Незвычайны вечар адбыўся гэтым днём у тэатры оперы і балету — тут правадзілі на пенсію старошага тэатральнага работніка рэспублікі, заслужанага дзеяча мастацтва Яўгена Васільевіча Кладухіна.

У вытворчым камбінаце, дзе працаваў Я. Кладухін, сабраўся рабочыя, кравцы, мастакі-трафарэтчыкі, электрыкі, адміністратыва тэатра. Многія з іх добра ведаюць Кладухіна і працавалі з ім каля дзвядцяті год. На працягу доўгага часу Яўген Васільевіч быў заглаўчым настановачай часткі. Ён уздольчыў у стварэнні спектакляў «Міхась Падгор-

ны» і «Дзяўчына з Палесся» Я. Шкоцкіга, «Кветка шчасця» А. Тураніона, «Надзея Дурава» А. Багатырова, балет «Салавей», «Князь-воцера» і іншых. За п'ятнаццаць гадоў працы Кладухіну было прысвоена ганаровае званне заслужанага дзеяча мастацтва БССР.

На провадах з цёплым прывітаннем выступілі дырэктар тэатра П. Лютаровіч, заглаўчым вытворчага камбіната Б. Талалаў, адказны сакратар Беларускага тэатральнага аб'яднання І. Касачыка і іншыя. Развіваючыся з Яўгена Васільевічам, калектыў тэатра падлісе яму каштоўныя падарункі.

На сцэне тэатра оперы

З цікавасцю сочыць працоўны Мінска за выступленнем ў спектаклях тэатра оперы і балету майстроў мастацтва Масквы, Ленінграда, брацкіх саюзных рэспублік і краін народнай дэмакратыі.

У бягучым сезоне ў спектаклях прынялі ўдзел салістыка беларускага ўзросту М. Бугарніч, саліст Вадзікага тэатра Саюза ССР А. Ільін, саліст куйбышўскай оперы Б. Чубарав. У спектаклях тэатра выступае пятер салістыка літоўскай оперы С. Вадодская. Яна выконвае партыі Міхалася ў оперы «Кармэн» і Тацыны ў оперы «Еўгеніі Онегін». У канцы першай дэкады лютага прыдзе ў Мінск саліст Харкаўскага опернага

тэатра заслужаны артыст РСФСР А. Долыкі. Ён прылівае партыю Хоза ў оперы «Кармэн».

Значны падзель у музычным жыцці сталым з'явіцца прыезд на гастролі салістаў савійскай оперы лаўрата Міжнароднага фестывалю ў Берліне Каці Георгіевай і заслужанага артыста Народнай Рэспублікі Балгарыі лаўрата Міжнароднага конкурсу ў Парыжы Дзімітра Узунова. Балгарскія спевакі выступяць у оперы «Паяны» Леванкава. Абдуцэцца таксама канцэрт К. Георгіевай і Д. Узунова. У праграму канцэрта ўключаны ўрункі з опер «Еўгеніі Онегін», «Аїда», «Кармэн».

Зборнікі і манаграфыі

Некалькі год назад пры Беларускай дзяржаўнай універсітэце было створана выдавецтва, якое пачало выпускаць неважкія зборнікі і брашуры — навуковыя працы выкладчыкаў і вучоных універсітэта. Літаратура, якую друкавала выдавецтва, аказвала вялікую дапамогу студэнтам і падлібленым вяду, пашырала іх сьвядомасць.

Асабліва плённым у рабоце выдавецтва быў мінулы год. Тут выйшлі з друку 27 назваў зборнікаў, манаграфіяў, брашур па пытаннях філалогіі, прыродазнаўства, фізікі, хіміі, гісторыі. Шматлікія зборнікі вучоных запісак філалогічнай сесыі за № 27. У ім змешчаны артыкулы «Аб 10 раздзеле «Еўгеніі Онегін» А. Гугарава, «Горнасьць Янікі Купалы ў славянскай крытыцы» С. Каратэра, «Аб некаторых мастацка-стылевых і моўных

асаблівасцях палескіх апавесцей Я. Коласа» В. Калыва, «М. Багдановіч і Т. Шэўчэнка» Н. Ланіцаў і іншыя. Выдадзены зборнікі па гісторыі і філалогіі, а таксама працы «Значэнне хіміі ў сельскай гаспадарцы», «Радзімак тэатральна і яе ўжыванне», «Марксісцкі філалогічны матэрыял» і іншыя.

У гэтым годзе будзе выдадзена зямш 30 зборнікаў і манаграфіяў. Сярод іх «Беларуская літаратура на шляхах развіцця да рэалізма» М. Ларчанкі, «Нарысы па гісторыі грамадска-палітычнай і філалогічнай думкі Беларусі ў другой палавіне XIX стагоддзя» І. Лущыцкага, «Аб гісторыі сацыялогіі, як навуцы Г. Аляксандрава і іншыя.

Студэнты скульптурнага аддзялення мастацкага факультэта Беларускага тэатральна-мастацкага інстытута рыхтуюць эскізы да рэспубліканскага і Сусветнага фестывалю моладзі. Лепшыя эскізы скульптур будуць прыняты спецыяльнай камісіяй і падарытаваны да фестывалю.

На здымку: аўтар скульптур «Насустрач сонцу» Анастоль Каўрыжнік (справа) знаёміць з эскізам сваёй скульптуры таварыша на курсу Уладзіміра Летуна.

Фото М. Мінковіча.

Масква. Від на Беразінскі мост і высотны будынак на Смаленскай плошчы з боку Кіеўскага вакзала.

(Фотакроніка ТАСС.)

НАСУСТРАЧ ВЫБАРМ У МЯСЦОВЫЯ СОВЕТЫ

Народныя кандыдаты

З вадзікім творчым і палітычным уздымам працоўныя Савецкай Беларусі рыхтуюцца да дня выбараў у мясцовыя Саветы. Усюды кіліць напружаная стараральна праца. Савецкія людзі будуюць камунізм, радуючыся ўсё новым і новым поспехам, дасягнутым пад кіраўніцтвам роднай Комуністычнай партыі і свайго ўрада.

На прадпрыемствах, у калгасях, у ўстановах рэспублікі пачалося вылучэнне кандыдатаў у абласныя, раённыя, гарадскія, сельскія і паліцельныя Саветы дэпутатаў працоўных. Працоўныя Бела-

русі вылучаюць у кіруючыя органы ўладз лепшых людзей — перадавікоў вытворчасці, майстроў высокіх ураджаяў, прадстаўнікоў інтэлігенцыі.

На агульным сходзе Саюза пісьменнікаў А. Махэйнак прапанаваў вылучыць І. Шамякіна кандыдатам у Мінскі абласны Савет. Яго прапанову ў сваіх выступленнях падтрымалі М. Лынькоў і А. Кучар.

Калектыў тэатраў імя Я. Купалы і М. Горкага вылучылі кандыдатам у Мінскі абласны Савет народнага артыста СССР Г. Глебава. Кандыдатам у Мінскі гарадскі Савет дэпутатаў працоўных вылучаны кампазітар Г. Пукст.

Канцэрты для выбаршчыкаў

Значна ажыццві сваю работу гурты мастацкай самадзейнасці Бяла-Калудонскай сельскай бібліятэкі, якімі кіруюць настаўнік В. Ждановіч і заглаўчым бібліятэкі А. Калодзская. Надалей гурткім паказалі выбаршчыкам калгаса імя Сталіна цікавыя канцэрты. У яго праграме былі камедыя «За ўшкы, ды на савецка»,

песні савецкіх кампазітараў, народныя танцы.

Гурты мастацкай самадзейнасці рыхтуюць новую канцэртную праграму, якую пакажуць у дзень выбараў у мясцовыя Саветы.

Два канцэрты для выбаршчыкаў аказалі ўдзельнікі мастацкай самадзейнасці калгаса імя Крупецкай.

П. БАРОДКА.

З думкай аб фестывалі

ваць у зале, цікаўных оту-вістаў мастацкай самадзейнасці сабралася сёння ў Палацы дэкай багата.

А там, на сцэне, прыкметна засялоны, ідуць апошнія падыткі танцавальнага калектыву, апраўтаны ў новыя кацыяны, карагонам праходзіць па сцэне. Троба прылукаць сябе трымацца лёгка і вольна ў нязвычайных яшч абстацінах. Затым па сярэдзіну сцэны выходзіць чарныя юнак і вадзічым дзяўчына з чорнымі, як смоль, брытвамі. Гэта токар станкабудавнічага заводу імя Варашылава Леў Хоміч і выхаванцаў дзіцячага сада № 8 Тацяна Матвеева. Яны ўдзельнічалі ў мастацкай самадзейнасці сваёй калектываў, а вясонню мінулага года, калі аб'явілі набор у танцавальны калектыў Палаца культуры, адным з першых прынеслі заявы і папярэдняе вытрымалі конкурсы.

Разам з усім калектывам яны рэзалючы «Польку-Янку», «Дяношкі», якія будуць паказаны па фестывалі. Сёння-ж дні павінны выконваць «Беларускую польку».

Кіраўнік танцавальнага калектываў — саліст балету опернага тэатра Віктар Ахромя прыдзірава прыгаворыцца да ўсяго, робіць заўвагі. Ён не менш хваляюцца за сваіх выхаванцаў. Хочацца арабіць

усё, каб яны трымалі сябе свабодна, не горз па прафесійнальных артыстаў.

Вечар мастацкай самадзейнасці пачынаецца песняй Аст-роўскага «Нячый жыцье Мяскоўскіх фестывалі».

Музей, слухаючы гэтую песню, не адзіна з прысутных пераважыць ў думках у неважкіх будучыню, не адзіна юнак і дзяўчына ўважліва жывіць-ская Масква, яе прыгожыя і шырокія вуліцы, запоўненыя рознагалосным гоманам дэкаці-каў тысяч юнакоў і дзячат, якія ўстаіліся з усіх краін свету... Хто не марыць трапіць на гэтыя свята маладосці, братва, дружбаў!

Хочацца і другога — падыткі таварыча як мага лепш, каб паліцавалі сваіх заружбенымі сабраў з вадзікім духоўным багаццем свайго народа, культурай, якая расла, развівалася стагоддзямі.

Урачыстыя гукі фестывальнай песні змяняюцца беларускай народнай песняй «Ты, чырвоная каліна». А калі вадзічым называе прозвішча салісты Галіны Міхавіч, у зале чуюцца дружныя апала-зменныя. Многія, вядзь, з прысутных добра ведаць Галіну. Яна прыехала бібліятэкаркай у Белдзяржаўпраект і вельмі часта выступае ў канцэртах мастацкай самадзейнасці. У яе вельмі прыемны голас.

Яны з вадзікім патуціем, працікава выконвае дзве песні — «Мяскоўскае ўстаіччэ» і «Радзімы вальс» Тулікава.

Дэманструюць сваё май-старства і іншыя салісты хору. Адны з іх, як відаць, ужо знамала год выступаюць на самадзейнай сцэне, другія яшчэ навучылі, толькі пачынаюць. Для іх усё гэта нова, выклічае неад, яе сапраўдных энтузіастаў, якія ўсім сэрцам зацікавіліся мастацтвам, не могуць паціка-вуць першым паўдучы. Бу-дуць і поспехі. Патрэбна толькі вучыцца. Увартае, настойліва праца даламожа перадолець усё жакаці.

Аднечуць з глыбіні сэрцы раздзяцца гукі вядомай полькі Пуксты, і ў вадзікім віхры тапца павуляецца зноўна нам пара — токар Леў Хоміч і Тацяна Матвеева. Яны нейкі час кружыцца па сцэне, чотка абліваючы кожны такт, і нечакана знікаюць за шырмай, як некалькі мінут таму на-звалі нечакана з'явіліся на сцэне. Іх правадзіць працікавы вадзічым.

Мае суседзі — студэнт універсітэта і токар трактарнага заводу — па-своёму рагуюць на кожныя выступленне. Тое-се яны лічыць неадпрацава-на, а многія іх прыводзіць у захапленне.

— Бач ты, такая маладая дзяўчына, а слухаець яе, быццам і сапраўды перад та-бой высокая кабата, — адзі-ляецца токар, калі студэнтка пацікавіцца інстытута На-тата Доўнар пачынае чытаць верш Янікі Купалы. — Пагля-дзі, і мінкі якая, выраэ твару які! Маладзіца!

Многа разгаворы выклікае ар-кестр народных інструментаў. Сярод яго ўдзельніцаў стаіць знаходзіць многа сваіх знаёмых.

— Вуш бачым хлопца з доймай, а непалаўку аз яго дзяўчыну з балалайкай. Гэта Сцяпанавы муж і жонка, прапуць на гарнінкіным заводзе. А вуш той пажылы мужчына з балалайкай-кан-трабасам — навуковы супра-тоўнік інстытута народнай гаспадаркі Міхал Яўдзевіч Гуеў. Ён, мусіць, ужо з трына-ці год у самадзейнасці.

Абодва згаджаюцца, што аркестр зладзілі, дзець мно-га цікавага ў рэпертуары. Але яны ніх не могуць раз-зумець, чаму няма цымбал, гусяў. Што-ж гэта за ар-кестр, ды яшчэ беларускіх народных інструментаў?

Вечар заканчваецца «Дво-ніхай», якую выконвае та-ндавальны калектыў.

ШТО ХВАЛОЕ АМАТАРАТ МАСТАЦКАЯ САМАДЗЕЙНАСЦІ

Наўрад ці знойдзецца такі чалавек у шматлікім калек-тыве Палаца культуры, які не думаў-бы пра фестываль.

Як хачелася калектыву Палаца культуры падыткі-ваць да фестывалю п'есы «На купале» або «Сон на балоне» Міхалася Чарота. Яны даюць аснову шырока паказаць і на-роднае беларускае танцы і песні. Толькі дзе ўзяць п'есам? Зважваліся з бібліятэкамі — няма! Дзяржаўнаму выдавец-тву, як відаць, варта падумаць аб тым, каб у бліжэйшы час выдаць зборнік п'ес беларус-кіх драматургаў.

Есць над чым задумацца і пісьменнікам, якія так па-вольна ўжываюцца ў падыткі-тоўку да фестывалю. Сапраў-ды, што можна прапанаваць нашым самадзейным калекты-вам? Акрамя некалькіх адна-актовак, бадай, нічога не зной-дзецца. Драматычны калектыў Палаца культуры рашыў на-стаіць інспіраваць «Гамбо-кай п'ямі» І. Шамякіна. Але высветлілася, што інспірава-ка ёсць толькі на рускай мо-ве. І дэкаціціка п'есер думаць аб тым, як перакладзіць яе на беларускую мову.

Дырэктара Палаца куль-туры таг. Карнеева мы заста-лі за гутаркай з кіраўніком танцавальнага калектыву Ві-ктарам Ахромям.

— Прапанава ваша вельмі прывабная, вельмі, — даў-тараў дырэктар. — Я з вамі зго-дзен. Вось толькі троба пры-кінуць, што гэта нам будзе каштаваць.

У Віктара Ахромя даўно бы-ло жаданне настаіць балет «Салавей», які ў свой час ішоў па сцэне тэатра оперы і балету. І цяпер, калі танца-вальны калектыў кампази-таваны аздольнымі амаатарамі

На двух выстаўках

«Ленін з дзюбчынкай». Барыс М. Савітка (Орша).

паэт М. Табакова, «Пушкін сярэд сядзіны дачэй» Г. Бочына, Удзялена напісана карціна «Жураўкі» А. Турлакова. Эспанавалася вялікая колькасць пейзажаў, выкананых мастакамі Віцебска, Леніна, Оршы, Гарадка. Сярод пейзажаў вылучаюцца карціны «Вясняны вада» Ф. Бурдана (Ленін) і «Асенні дзень» Мабрава (Гарадок). Пудоўныя вонкі маладых мастакоў В. Іваніна, А. Калоса, Л. Ватурава, В. Васільева, Ж. Савіцкага і іншых.

У параўнанні з мінулагагоднімі сядзіні выстаўкі ў Маладзечна і Віцебску прайшлі больш паспяховыя, а творы, выстаўленыя на іх, былі вышэйшымі па мастацкаму ўзроўню. Аднаю многіх прымушае гаварыць пра істотныя недахопы ў рабоце самадзейных мастакоў. На першыя, яны вельмі захвалілі пейзажамі. Любіць прыроду і вучыцца з яе пісьці, — вельмі добрая справа. Але гэта намагаюцца, чым працаваць над тэматычнымі творами.

Недасатэтова былі прадстаўлены на выстаўках скульптура, разьба на дрэву, інкрустацыя. Абласным дамам народнай творчасці разам з рэспубліканскімі аддзеламі культуры трэба выявіць новых майстроў народнай творчасці гэтых жанраў. Зусім недаўна стаў прымаць удзел у выстаўках самадзейных скульптар П. Герасіменка (Маладзечанская вобласць). Гэдажы на яго апошнюю работу «Меціцца», нехта не выказаў пачуцця радасці і задалавлення яго поэтыкамі, дагнутымі за апошні час. Скульптура «Меціцца» была ў цэнтры ўвагі маладзечанскай выстаўкі.

Вылучаюцца і творы тэатра. Даваліна і прыгожа распрацаваны народныя арнаменты, якім былі ўпрыгожаны дываны, абрус, пакрывалы і ручнікі, вытанчаны ткачыя М. Кудло, Г. Мароз, Г. Насцюкевіч, Я. Карвін, С. Ліскай. Цікава адзначыць, што майстры ткацтва не капіруюць багачэ, а творыць самі, уводзячы зусім новыя элементы, якія ўбагачаюць нацыянальны арнамент. Маладая ткачыца-кавалерка Ваня Кудло вытала абрус, ва ўзоры якога вельмі арыгінальна спалучаюцца беларускі арнамент з аэмабэтыкай і стылізаваным коласам. Многа цікава і ў яе ткачым ручніках, якія захвалілі сваёй прастаю і майстарствам. Маладзечанскія ткачыя свамі новымі работамі сапраўды зрабілі ўклад у скарбніцу беларускай народнай творчасці.

На абодвух выстаўках шырока была прадстаўлена і вышыўка. Але, на жаль, вышыўка вызначалася толькі колькасцю работ. На іх бачна, што многія вышывальшчыцы адыйшлі ад народных традыцый.

Наш народ з даўніх часоў упрыгожваў вышыўкай мужыцкае і жаночае адзенне, абрусам, ручнікі — ўсе тыя рэчы, якія ўпрыгожвалі быт. Гэту народную традыцыю мы павінны шанаваць і працягваць.

Ці ёсць у нас прадэжалнае народнае традыцыі? Так, ёсць. Напрыклад, на маладзечанскай выстаўцы ўвагу прыцягвалі чатыры школьныя касцюмы, белыя харты, вышытыя народным арнаментом выхаван-

цамі Ашмянскай школы глухонемых (кіравані М. Міхалевіч). А з якой стараннасцю вышыты абрус хатняй гаспадыні Вінаградвай (Орша)! Арнамент сцуката пады прыгожа акаймоўвае ніжнюю і сярэднюю часткі гэтай арыгінальнай рэчы. Як многа працы было ўкладзена вышывальшчыцай у свой твор, затое якую вялікую асаду атрымаў наведвальнікі выстаўкі!

Багаццем малюнка арнаменту і добрай каларыстай гамай прыцягвае ўвагу вышыты дыван работы Е. Андрушкевіч (Польскі раён). Вышыўкай дывану на Віцебшчыне займаецца ўсё больш і больш вышывальшчыц.

Прыцягвае ўвагу на выстаўцы і творы, вышытыя рукамі мужчын. На віцебскай абласной выстаўцы ўсеагульнай увагай карыстаюцца па-мастацку вышыты шэргеры работы вышывальшчыка К. Арлова (Орша).

У нас ёсць у вышыўцы добрыя традыцыі, якія ўсяляе трэба вяртацца. Трэба прадаўці пратэзіі абласным упраўленням культуры, абласным дамам народнай творчасці і раённым аддзелам культуры. Чым можна вяртамуць прычыну таго, што з 23 раёнаў Віцебскай вобласці на выстаўцы ўдзельнічала ўсяго 13? Такое-ж становішча і ў Маладзечанскай вобласці. У абласных ішча дрэнна займаюцца выяўленнем майстроў народнай творчасці і мала прыцягваюць іх да ўдзелу ў выстаўках.

Беларускія майстры народнай творчасці даўно вядомыя сваімі работамі ў кераміцы. Але ў апошні час гэты від мастацтва стаў забывацца і на выстаўках, якія прайшлі, зусім не прадстаўляўся. Вельмі мала экспанавалася работ разьбяр на дрэву, інкрустацыя, вышываньня і зусім адсутнічалі акавалі, графіка, мастацкае фотэ.

Выстаўкі народнай творчасці паказалі, што ў нашым народзе ёсць невычэрпная крыніца талентаў.

Кіраўнікам і арганізатарам будучых выставак неабходна ўлічыць становішча і добрае і дрэннае ў маладзечанскай выстаўках, каб не паўтараць іх памылак.

В. ЦІМАФЕЕНКА,
метадэст рэспубліканскага Дома народнай творчасці.

«Любімае кніжка». Карціна Н. Гвоздзікава (Віцебск).

ХРОНІКА культурнага жыцця

ВІЯЗНЫЯ СПЕКТАКЛІ

У гаралонскім пасаўку Жалудок артысты Гродзенскага драматычнага тэатра часта гасці. Толькі ў мінулым годзе яны паказалі дзевяць спектакляў, сярод якіх «У добры час» Рэвэра, «Чужое дзіця» Шкваркіна, «Дзень судовых падмаваў» Шырлана і іншыя.

Не так даўно артысты паказалі спектакль «Алякс» па п'есе С. Алешіна.

У наступны час артысты пакажуць жыхарам Жалудка п'есу «Дрэвы паміраюць стоічы» А. Касона.

Б. ПЯТРОУ.

ПОШТА АДНОЙ СЯМІ

Работы Скідзельскага райпрамакаміна Міхаіл Трафімаў падлісвацца на многія перыядычныя выданні. На гэты год ён выйшаў газетамі «Ізвестыя», «Советская Беларусія», «Гродзенская праўда» і раённую газету «Чырвоны сцяг», а таксама часопісы «Камуніст Беларусі», «Огонёк», «Крокодил». Яго жонка Любові Нікалаўна вышывала для сябе часопісы «Работніца», «Крестыянка» і «Работніца і сялянкі». Дзеці Уладзімір і Святлана атрымліваюць «Мурзилку», «Пионерскую правду» і «Зорку».

І. КРЫШАЛОВІЧ.

СЕМІНАР КУЛЬТАСВЕТРАВОТНИКА

Бярозаўскі раённы Дом культуры правяў пяцідзённы семінар кіравнікоў сельскай мастацкай самадзейнасці.

Удзельнікі семінара атрымалі кансультацыі па арганізацыі гурткавай работы, праслухалі лекцыі. У семінары прынялі ўдзел метадэсты абласнога Дома народнай творчасці.

А. САМАРАУ.

ПАМЯЦІ ВЯЛІКАГА ПЯТРА

Удзельнікі літаратурнага гуртка Шымаўскай сярэдняй школы Горышка раёна рыхтуюцца адзначыць 120-годдзе з дня смерці А. С. Пушкіна. На вечары, прысвечаным памяці вялікага паэта, з дэкламацыяй выступіць кіравнік гуртка, выкладчыца рускай мовы і літаратуры П. Мірошніца. Рукамі старэйшых класаў прыгатаваны вершы А. С. Пушкіна, узоры з яго прэзідэнцкай творы. Рыхтуюцца спецыяльным нумарам літаратурнай ісвенскай газеты, у якім аўтары расказваюць аб вывучэнні імя творчасці вялікага паэта.

Л. ЦІМАФЕЕВ.

Творчасць народных умельцаў

Рыхтуюцца да юбілейнай выстаўкі, прысвечанай 40-годдзю Савецкай улады, народныя умельцы Брэсцкай вобласці працуюць над рознымі творами мастацтва.

Столяр-чароўнараўшчык Брэсцкай мэбэльнай фабрыкі Сакажынік ўзвёз вольны час аднае любімай справе — інкрустацыі па дрэву. На дэкадае беларускага мастацтва і літаратуры ў Маскве яго творчасць была прадстаўлена партрэтамі А. М. Горькага і Янкі Купалы. Работы народнага умельца атрымалі добрую ацэнку. Прэзідэнт Вярхоўнага Савета БССР узнагародзіў яго Ганаровай граматай. Да юбілейнай выстаўкі, прысвечанай 40-годдзю Вялікага Кастрычніка, Сакажынік рыхтуе партрэт заснавальніка Камуністычнай партыі і Савецкай дзяржавы Вадзіміра Ільіча Леніна.

Майстар Грычак з Давыд-Гарадка працуе над тэматычнымі шкатулкамі «40 слаўных год», «Белавеская пушча», а таксама над пісьмовым прыкладкам у беларускім стылі. Заняўчыя шкатулку, прысвечаную творчасці А. С. Пушкіна, інкрустатар па дрэву Шудрын з Іванаўскага раёна.

Жывапісец Ламакін (Брэст) працуе над разьбяр па дрэву Казька з Давыд-Гарадкага раёна закончыў партрэт Тадуша Кашчынкі.

Скульптурную фігуру вялікага рускага пісьменніка А. М. Горькага рыхтуе да выстаўкі скульптар Муха з Драгічынскага раёна. Вышывальшчыца Злобіч вышывае вялікае пано на тэму «Асаенне цаліна».

Н. КОЛАС.

Абмеркаванне вершаў А. Звонака

Чарговае пасаджэнне секцыі паэзіі, якое адбылося гэтымі днямі, было прысвечана абмеркаванню новай кнігі вершаў Алясе Звонака.

У кнізе сабраны лепшыя са створалата паэтам на працягу 30 год працы, але асноўную частку яе складаюць вершы апошняга дзесяцігоддзя.

Уступнае слова зрабіў Мікола Хведаровіч. Ён каротка ахарактарызаваў творчы шлях паэта. Першыя зборнікі А. Звонака выйшлі ў першыя стагоддзі беларускай савецкай паэзіі, яе пошукаў. Гэтым і тлумачыцца некаторая складанасць формы, некаторая вычварнасць, рытарычнасць першых яго вершаў.

Найбольш цікавыя ў кнізе вершы апошняга перыяду. Іны пэсна звязаны з жыццём. А. Звонак выступае ў іх як майстар паэзіі. Адрывацца кніга раздзелам «Размова ад душы». Вершы гэтага раздзелу прасякнуты шчырым патрыятычным пацуддём, простыя і ясныя па форме. Менш удалым прамоўца лічыць шэдэўр «Вясельце».

Вылучаюцца ў кнізе раздзел «Далёкі берэг» — вершы, прысвечаныя далёкай Поўначы.

Многа ў зборніку вершаў лірыкі, якія вызначаюцца высокародным пацуддём, ухваляванасцю. Праўда, сустракаюцца злоўжыванні формай, вычварнае абразаванне, ноткі сентымэнтальнасці — усё гэта сутыкаецца з агульнай мужнай інтанцыяй першага А. Звонака. У пазнім кніга стаіць на высокім узроўні паэтычнага майстарства і сведчыць аб тым, што аўтар яе знаходзіцца ў росквіце творчых сіл.

Многія са старых вершаў А. Звонака, — адначасна Міхась Калачынін, — захавалі сваю навізнасць і мастацкую каштоўнасць. Уяе далёкай творчасці паэта сведчыць аб песняй сувязі з народам, вызначаюцца высокім грамадзянскім паласам, добрым майстарствам.

Для Звонака характэрна непераанасць, арганічнасць, свежасць паэтычнай дэталі, тэматычна і жанравая разнастайнасць вершаў. Многа ў яго паэтычных знаходак. Але ў некаторых вершах аўтар карыстаецца атрыбутамі старой паэзіі, трапляюцца ў яго вершам накідаў: «ноч — чорнабурая лісіца», «бяздомны месяц, як сабака, паўзе у аканурак хмар» і г. д.

Некаторыя вершы, на хуму прамоўцы, не варта емяшчыць у кнізе. Вершы ітым-лірыкі метаэагодна было-б вылучыць у асобны раздзел.

Рыгор Няхай сказаў, што большую частку кнігі складаюць вершы, якія друкуюцца ўпершыню. І ў іх паэт захавалі маладое пачуццё і публіцыстычны пафас, уласцівыя яго першым вершам.

ПІСЬМЫ У РЕДАКЦЫЮ

Слова за работнікамі выдавецтва

У перыядычным друку можна сустрэць крытыку ў адрас мультантаў і кампанітароў. Напракляць, што нашы дзеці мастацтва дрэнна прапагандавалі музыку. Патрымліваючы гэтую крытыку, я хацеў расказаць, чаму новыя песні і танцы — рэдкая з'ява ў рэспубліцы калектываў мастацкай самадзейнасці нашай вобласці.

«Песня любіць прастор», — гавораць у народзе. Улічваючы гэта, мы, работнікі абласнога Дома народнай творчасці, намагаемся хутчэй вывесці на шырокую дарогу творчасць самадзейных кампанітароў. Шмат якія новыя музычныя творы ўжо выданыя асобным зборнікам. У верасні муналага гола быў падрыхтаваны да друку новы, больш поўны зборнік песень. Складваючы яго, мы ставілі перад сабой задачу даць метадэстыкам кіравнікам месцовых харавых, танцавальных і драматычных калектываў. Там больш, што новай музычнай літаратура паступае да нас з вялікімі пераборамі. Калі тэксты песень дзе-ні-дзе можна знайсці або, скажам, запісаць па радыё, дык нот да іх і не пятай. Таму ў зборніку «Спявай, моладзь» мы ўключылі Дзяржаўны гімн БССР, а таксама «Партыі слава» І. Кузнецова, «Сонца» М. Аладава, «Радзіма мая дарагая» У. Алоўніка і такія вытанчаныя новыя творы месцовых аўтараў, як «Пас мір каіца» і «Расцілі сарагатаўскія шпіні» Д. Лашчэні, «Добрай ночы»

Б. Клейна, «Едуць жаніхі» П. Шаўко і іншых.

Але для таго, каб выдаць гэты зборнік, нам ужо давялося пабываць у Рызе, Бяўнасе, Вільна, Маладзечна, Магілёве... Словам, усюды шукалі... пішкі. У Беларускім дзяржаўным выдавецтве, як вядома, няма добра абсталяванага прах і сярманы для вырабаў нотных матрыц.

Цяпер мы плануем выдаць свой зборнік песень непасрэдна ў Гродна, але, на жаль, з-за адсутнасці цыркулі мы не можам выдаваць усіх тых, нават добрых песень, якія паступаюць да нас. Белдзяржвыдату і Упраўленню па справах мастацтва неабходна, нарэшце, вырашыць пытанне аб арганізацыі спецыяльнага прах на выданні музычнай літаратуры.

Некалькі слоў аб прапагандзе лепшых работ народных умельцаў. Упраўленне па справах мастацтва можа і павінна паклапаціцца аб выданні асобных істрававак зборнікаў работ самадзейных вышывальшчыц, скульптараў, графікаў... Гэта дадо-б магчыма і шырэй азнаміць нашу грамадскасць з дасягненнямі сучаснага народнага мастацтва і тым самым палепшыць эстэтычнае выхаванне працоўных.

А. СОКОЛАУ,
директар Гродзенскага абласнога Дома народнай творчасці.

Песня ў класе

— А цяпер праспяваем разам... Тры, чатыры!

Ой, рэчанька, рэчанька,
Чаму-ж ты яноўна,
— хорам выродзіць дзеці. Ён утэрчыць сшытка. Пад сшыткам ляжыць сшытка, успрымаць мелодыю. І настаўнік Эдуард Кляноўскі радуецца: мэта ўрока дасягнутая. Вучні на першым жа ўроку спявалі не толькі калектыва, але і пасобку, які сапраўдыны саветы. У класным журнале з'явіліся аднакі «пяць».

Э Кляноўскі ў 1956 годзе закончыў Полацкі педагагічнае вучылішча. Першыя крокі сваёй настаўніцкай дзейнасці яму выпала рабіць у самай аддаленай школе Дрынонскага раёна. Малады, поўны юнацкага запалу настаўнік дзе добрым словам, а дзе і песняй заважываў сваё выхаванцаў, заахвоіў іх да вучобы.

М. БАДЗЮКОУ.

Цікавая лекцыя

У раённым Доме культуры горада Лунінца праведзена лекцыя «Савецкая выбарчая сістэма — самаа демократычная ў свеце». Яе прыгатаў настаўнік лунінскай сярэдняй школы № 1 т. Ваўдарах. Пасля лекцыі калектыву мастацкай самадзейнасці Кашан-Гарадоўскага Дома культуры даў канцэрт.

Л. ШИТАЛЬ.

На кніжнай паліцы

У Дзяржаўным выдавецтве БССР выйшла ў друку і наступілі ў продаж наступныя кнігі мастацкай літаратуры.
Мікола Сяргеевіч. «На роднай зямлі», Запіскі трыццацішасціціка. Фото А. Дайтлава. Тыраж 5 тыс. экз., стар. 140. Цана 1 руб. 70 кап.
Алесь Шаншчок. «На рачных палках». Апавяданні. Малюнк Н. Чурбаў. Тыраж 10 тыс. экз., стар. 100. Цана 2 руб. 35 кап.

Анатоль Вялічын. «Году ба вежы». Першы на рускай мове. Аўтарызаваны перыклад з беларускай мовы. Малюнк Ю. Пучынскага. Тыраж 8 тыс. экз., стар. 72. Цана 60 кап.
Уладзімір Корбан. «3 вяснянскіх». Бякіі вершы. Тыраж 4 тыс. экз., стар. 124. Цана 3 руб. 60 кап.
Джэрард К. Джэрард. «Трое ў адной лодцы». На рускай мове. Тыраж 150 тыс. экз., стар. 184. Цана 3 руб. 40 кап.

НА КОНКУРС ФЕСТИВАЛЮ

ЧУЛАЕ СЭРЦА

НАРЫС

I.

Ішча прыцемкам загаласіла, завяла завіруха. Марозны вецер надхрыўся плачам у тэлеграфных правадах, гоўдаў алектрычныя ліхтары. На скрыжаваннях вуліц, дзе нідава маніеры ўстанавілі магутныя радыёдынамікі, дыктар намагався перакрыць аэлозную завіруху.

А ў новым клубе калгаса імя Карла Маркса, што на Аршаншчыне, расшпіліўшыся кажухі, сядзець калгаснікі. Гораца. Але пакаціць клуб не хочацца: канцэрт сельскай мастацкай самадзейнасці выдаўся вясёлым. Калгасны хор — сапраўдны, чатырохголосы — праспяваў некалькі песень, а потым расступіўся, даючы дарогу ўдалым танцам. Баяны, запінаючыся ад захвалення, ледзь паспявалі за танцорамі, а хор усё падахваваў: «Ах, Лявоніха, Лявоніха мая!»

Заслона апусцілася, нібы хаваючы выканаўцаў ад гому апалдыментаў. Старшыня калгаса Міхаіл Паўлавіч Карнеў, які сядзеў у першым радзе, вядомы на ўсё акругу прыдзіра, сукны на пахвалы, у гэты вечар пяскаў у далоні больш за ўсё, а яго суседзі чулі, як ён казаў сабе пад нос:

— Малайці!

Не пасаені заціхнуць апалдыменты, як на авансцэну выйшаў хлапец і, вагладваючы ў паперу, абвіў:

— Зараз драматычны гурток выканае п'есу Івана Фраўка «Вудка № 27». Вось. А выканаўцаў самі панапе... Вось.

Ён ішча нешта хацеў сказаць, але абцяжэліўшы, пачынаў і, махнуўшы рукой, шыгнуў пад заслоны.

Калі пераваляла за жалывнога спектакля, сярэд напружанай цішыні, аднекуль заду, пачуўся ўхваляваны, крыху спалоханы голас:

— Ніна Аляксееўна — на выхад!

Дык зашмыкалі, але голас не сунімаўся:

— Роды ў суседнім сале, авонцы, што цяжкі, а вы тут...

дзясцігодку і пашала вучыцца ў абласны горад з думкай, што вернецца ў родныя месцы спецыялістам. У Аршанскім раённым аддзеле аховы здароўя Ніна панавала работу ў мясцовай санітарнай станцыі. Ніна адмовілася. Не з багавісцы, што не справіцца, не. Проста яе пачула ў лёску. Яна выказала жаданне ехаць у вёску сельскай медпункту. Так Ніна апынулася ў вёсцы Зубава.

Ніна, як і ўсёкі малады спецыяліст, чакала цяжкасцей, перашкоў. Нават чацэлася, каб яны былі, бо куды-ж гэты традыцый маладую энергію? Нямаюскай Ніна сустрака, німа, але не такіх, пра якія людзі казала.

Іна ўдзяла, што ў кожнай вёсцы абавязкова павінна быць ахарарка — галоўны супернік і праціўнік любога медыка. А калі пераканалася, што ў Зубаве знахаркі і завяду нема, адула нешта накітаваў расчараванна. Калгас багаты, а калгаснікі — куды-тутны людзі. Іх не трэба было пераканваць рабіць прычынікі — яны прыходзілі самі. Не саромеліся пытацца ў фельчара парады, не чырванелі, калі дзівіліся іх вышыванам і выслухоўвала. Чырванела і бэнжэлася Ніна, Сяначэтка, вядома. Ды і не адразу ёй паверылі. Прыгладзілі, прыслухоўваліся, дазнаваліся, чаго варта прыезжаў медыка. Канчаткова паверылі пасля некалькіх тэрміновых вышываў.

Дзівіліся казіла на дамах, знаёмілася з людзьмі. Калі ў якім-небудзь доме было брудна, Ніна не морчылася з агады, а спагядзіла гаварыцца гэнадымі:

— Магчыма, вам няма калі? Я магла-б дапамагчы...

Гаспадыня чырванела, прасіла прабацяны:

— Не падумайце, што я неахайніна ікая-небудзь, а сама спраўдзіце... Прыйдзіце, Ніна Аляксееўна, аўтра — такую чыстагу навяду, што залюбуецца!

І навядзіла.

Вёска Зубава расцягнулася кілометры на паўтары ўздоўж палывоў дарогі. Сумна было бачыць, як калгасніцы, перакінуўшы каромысы, ляжылі на вуліцах да адзінай гіды ступі і дагэталіным жураўлем. Колькі часу траціцца дарома, не жаучы пра тэ, што карыстанне адной ступі, калі кожная гаспадыня чэрпае вяду сваім вядром — негігігічна.

— Уто павінен будаваць студні? — спытала дзівіцца ў старэйшій калгасе.

— Сельсаве.

У сельсавеце Ніну выслушалі, спачу-

